

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSEDATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Sora cea bună

— Fer. Ioana E. Bichier des Ages —

(+). Crucea lui Hristos departe de a fi
lemnul morții sterpe și rușinoase, s'a dovedit în
toată vremea izvor al vieții și cale împărătească
spre împărăția cerurilor. Sfinții toți au scos
viață, lumină și tărie din a crucii vistierie nese-
cată. Povestea luptelor și biruințelor acestora nu
mai în ea își are tâlcul. Eroina virtuților creștine,
trecută sărbătorește Duminecă, în 13 Maiu c., în
catastroful Fericiților — Ioana Elisaveta Bichier
des Ages — se prezintă în aceeași strălucire vie
și aspră a Calvarului. A săvârșit o muncă tita-
nică această fecioară înțeleaptă și întemeietoare a
congregației „Fiicelor Crucii“, dar cu ce preț de
sufărințe! Cum zice Sf. Părinte: „Dânsa a văzut
ridicându-se, prin truda sa, o sută, ori mai pre-
cis: nouzeci și nouă de case; și a mai văzut că
fiecare chitorie, fiecare casă nouă, — cum se în-
tâmplă întotdeauna, dar în cazul său în mod
particular, — fiecare reprezintă aparte un întreg
poem de cruce, de mizerii, lupte, contraste, contra-
dicții, prigoniri, greutăți de nespus vite în cale,
combătăte, biruite“.

A răsărit această stea de pe cerul bisericii
la 5 Iulie 1772 în castelul des Ages, din familie
nobilă. De micuță e crescută și școlită la Suro-
rile Ospitaliere din Poitiers. La vârsta pe patru-
zece ani se reîntoarce la casa părintească,
unde continuă însă viața sobră și austeră, îndră-
gită în mănăstire. După patru ani de asemenea
pregătire, caută să preia grija chivernisirii averii
familiale, căci tatăl său moare, frate-său mai
mare apucă drumul pribegiei, mamă-sa nu se pri-
cepe la așa ceva, fratele său mai mic nici așa,
dar molohul revoluționar încearcă să înghită tot
ce-i bun nobilitar. Ca să poată face față noii
situații, tânăra odraslă de vechi și viteji militari
ia lecții de contabilitate, poartă procese cu cei
ce voiau să-i răpească moștenirea incredințată
griji sale, între timp cercetând și îmbărbătând și
pe frate-său aruncat în temniță împreună cu alții.
Pierde, fără să-și uite o clipită măcar de dato-
rija mare a sfințirii proprii. În care scop ascultă
și urmează asprele îndrumări duhovnicești ale
preotului Andreiu H. Fournet, canonizat anul
trecut. Acesta o îndeamnă să deschidă la Béthines
școală de copile. Ceeace dânsa face fără zăbavă,
amind cu instrucția copilelor, după puteri și peste
puteri, cercetarea bolnavilor și ajutorarea lor, pre-
venim și împodobirea bisericilor.

Ochiul priceput al Sf. Andreiu observă în-
tâmplându-se acea mulier fortis aleasă de Domnul pen-
tru lucruri mari în biserică sa. De aceea face un
pas mai departe și-i sugerează gândul călugăriei,
dar servitoarea Domnului îl ascultă supusă: intră
într-o mănăstire din Poitiers și după
un an de viață strict călugărească iasă ca să în-
tâmplându-se, cu încă patru tovarășe de idei, o con-
gregație nouă: Fiicele Crucii, într-o casă închiriată.
Asta la 1806. Regula lor de viață e aprobată
abia la 1829 de Piu VIII. — Copleșită de
sufărințe și jertfe fără de număr, „Sora cea bună“,

Serbări de 3/15 Maiu

**Comemorarea marelui adunări a libertății — Puterea educativă
a serbărilor de 3/15 Maiu — Cum ar trebui sistemizate**

(=). Am prăznuit și anul acesta aniversarea
marelui adunări dela 1848, care a pecetluit
pe veacuri destinele neamului românesc. Fru-
mos, impresionant, ca și în trecut. În aceleași
cadre și cu același suflet înălțat. — Ne-am
îmbrăcat în sărbătoare. Ne-am închinat lui
Dumnezeu cu toată puterea recunoștinții. La
Piatra Libertății am ascultat șoaptele trecu-
tului. Batalioanele tinereții românești au de-
filat prin fața tribunilor din 48, arătându-le
destoinicia și vîlga viitorului românesc.

N'a lipsit nici fastul extern. Pompa sluj-
belor religioase, defilările, concursurile gim-
nastice, concertele au reprezentat cu cinste
elementul spectaculos de zile de mari. — Și
participarea a fost mulțumitoare. Ținerea ser-
bărilor s'a hotărît prea târziu. Lumea abia a
putut fi înștiințată. Totuși, nu mai puțin de
27 școale au ținut să-și dea întâlnire pe
Câmpul Libertății. În fruntea lor, alături de
Preasfințitul Iullu al Clujului, d. ministru La-
pedatu, și secretarul general al Instrucțiunii.
Serbările au avut deci și botezul autorității.

În total, ținând seamă și de criza gene-
rală și de prea liniștita lor pregătire, serbă-
rile din acest an trebuiesc declarate deplin
reușite. — Ele n'au fost, totuși, ceea ce credem
noi că ar putea fi. Și ceea ce, prin covârșito-
rul moment educativ pe care îl reprezintă,
ar trebui să fie.

Intr'adevăr, în istoria noastră nu avem
zi mai plină de vrajă și de învățăminte, decât
3/15 Maiu 1848. Atunci s'a rostit destinul no-
stru național pentru tot viitorul. Atunci s'a
trezit la viață proprie conștiința noastră de
neam, fixându-și conștient drumul în istorie.
Adunarea cea mare a unirii dela Alba-Iulia
din 1918 este fiică legitimă a celei din 48. —
Nici nu avem în trecutul nostru amintiri, cari
să robească cu atâta putere de farmec ima-
ginea tuturor. Bătrâni și copii, dela vîldică
la oplincă, ne lăsăm învăluți irezistibil de

cum îi zicea toată lumea, întemeietoarea congre-
gației, se stinge la 26 August 1838, lăsând altora
grija așezemintelor sale multe la număr deja a-
tunci, și răspândite astăzi în Franța, Belgia,
Italia, Spania, cele două Americi (de Nord și de
Sud) și până în departatul Taiifu al Chinei.

Procesul canonic în vederea actului săvârșit
Dumineca trecută s'a început în 1877. Introducerea
cauzei s'a făcut în 1891, iar eroicitatea virtuților
acestei strălucite eroine a fost declarată la 1928.
Astăzi agiografia creștină e îmbogățită cu o nouă
figură luminoasă, atractivă și înălțătoare. — Prea-
mărit să fie măestrul capodoperelor de felul ace-
steia: Spiritul Sfânt!

vraja întâmplărilor din 48, trecute înainte de
vreme în lumea de feerie a legendelor națio-
nale. — Și nicăiri, în cuprinsul țării, trecutul
nu grăleşte mai răspicat ca la Blaj. Acest oraș
e o istorie vie. Un focar de tradiții care
nu vreau și nu trebuie să moară. O mare și
unică școală, în care propovăduiesc marile
umbre de altă dată. Ceata profesorilor de azi
nu face alta, decât repetă și execută porun-
cile lor. — Nimic nu se poate compara, din
punct de vedere educativ, cu această școală
unică de spiritualitate românească, de conti-
nuitate națională, de disciplină și spirit de
jertfă, de cinstită a tradițiilor și cultivare a
virtuților mântuitoare de neam.

Utilizarea acestei inepuizabile surse de
educație națională ar trebui să se facă însă
mai metodic, mai cu sistem. Serbările de 3/15
Maiu ar trebui transformate în adevărate olim-
piade naționale ale tinerimii școlare. Să se
măsoare aci, după norme oficiale, nu numai
sănătatea trupului prin concursuri sportive,
ci și toate valorile spirituale pe care le pre-
gătește școala noastră pentru ziua de mâine.
— Intrecerile să fie obligatorii, pentru toate
școlile din țară. Cari, de sigur, n'ar putea
veni toate la Blaj. Ar trebui să vină însă e-
chipe reprezentative, selecționate, din toate
provinciile, din toate județele. Ca să se îmbră-
țișeze, an de an, țara întreagă la Piatra Li-
bertății. — Și concursurile să nu fie generale,
cuprinzând an de an tot câmpul întrecerilor.
Ci în fiecare an obiectivul să fie altul. După
categoriile de școale, ori de prestații. Repetându-se
fiecare ram de concurs tot la 4 ori,
5 ani. Adevărate olimpiade ale cărții, sportului,
aptitudinilor artistice și dexterităților.

De sigur, pentru organizarea serbărilor
în acest fel, se cere înainte și mai pe sus de
toate concursul efectiv al ministerului Instruc-
țiunii. Acolo ar trebui să se facă planurile și
să se ia măsurile în consecință. Și ar trebui
să aducă și o mică jertfă, pentru a clădi ca-
drele materiale indispensabile: casa culturală
care își așteaptă și acum, roșie de mânie
isprăvirea; un stadion potrivit și oarecari
rândurile pentru găzduirea, poate cercetă-
sească, a tineretului.

În schimb, pe lângă necontestata influență
binefăcătoare asupra sufletelor de școlari din
toată țara, pe care o deprinde serbările, ele
ar avea și alte rezultate de neprețuit. Ar fi un
stimulent incomparabil pentru tinerimea șco-
lară, care s'ar simți mereu în pregătire de
concursuri generale. Și nu unilaterale, ci în toate
direcțiile voite de îndrumătorii învățământului.
— Iar aceștia, la rândul lor, ar avea, în forma
olimpiadelor școlare, nu numai o minunată
sinteză a rezultatelor din școală, ci și un

mijloc fără seamăn de-a îndruma întregul învățământ în alvia sănătoasă și armonică, pe pe care o doresc. Îndrumările de sus nu se pot comunica mai curând și mai direct școlilor și nu se pot prefăce în realități vii și înnoitoare decât pe această cale activă a olimpiadelor școlare.

Se va înțelege oare de cei chlemați acest gând, nesfârșit de folositor? — S'a accentuat de atâtea ori. S'au entusiasmat pentru el serii întregi de miniștri, cari s'au perândat pe la Blaj la serbări de 3/15 Maiu. Până azi, însă, nu s'a făcut nimic... Mai sperăm totuși. Este un gând bun, care nu trebuie să moară!

Revista serbărilor

Fierbere mare, îndeosebi în lumea școlărească, încă de Duminecă dimineața. Cari vor fi cei dintâi sosiți, și câți vor fi, și cum vor fi? Grele întrebări mai ales pentru cei mai mărunți. Însfârșit însă are capăt și așteptarea asta chinuitoare: cei dintâi sosiți sunt tovarășii de carte și de școală dela Dej și Oradea. Asta înainte de amiază. După masă vin alții și alții, din toate părțile Ardealului: dela Brașov, Dumbrăveni, Sibiu, Făgăraș, Cluj, Turda, Gherla, Alba-Iulia, Târgu-Mureș (elevi dela liceul militar), Orăștie, Aiud și Baia Mare. Toți aceștia cu trenul. Abatere fac numai studenții universitari din Cluj, cari vin cu un autobus special. — Sunet de goarne, freamăt și bucurie răsunătoare cum numai acolo este, unde se adună, să se veselească împreună, inimi tinerești. Totul în cadru de flori, verdeață și tricolor.

Luni 14 Maiu

Forfotă și ciripituri, încă din zori. Și cum nu? Doar e vorba de întrecerile Pasă-mi-te: caută să vâdească destoinicia la săritură, atât în lungime, cât și în înălțime, apoi la fugă, aruncare cu globul și cu discul. Și nu-i lucru de glumă să ieși »șifonat« de pe teren. Mai ales că sunt atât de mulți ochii cari urmăresc, văd și-și notează totul (!). — Ei, dar a trecut și asta cu voie bună și sănătate, zi de vară până'n seară, când totul s'a încheiat în elevațiile Concertului dat de școlile din loc în sala de gimnastică a

liceului de băeți. — Somn ușor și fie-vă îngerii pe aproape, dragi luptători de peste zil! Binecuvântarea păr. Mitropolit Vasile care atât de mult a ținut la aceste serbări și a păr. episcop Iuliu al Clujului, oaspele său venit anume pentru acest praznic al vostru, să se pogoare peste voi mângâietoare, binefăcătoare.

Prazic luminat

Marți dimineața, odată cu zorile, lumea e în picioare cu mic cu mare. Secret public: d. *Lapedatu, ministrul Ardealului* e la gară în vagonul ministerial, și la ora 7 o să l-să facă primirea. Ceeace se și făcu la timpul fixat, în prezența unui public imens, din partea autorităților locale bisericesti și civile. Ca și în prezidiu, când cu primirea Preasf. Iuliu, uralele mulțimii și ale tineretului școlar se amestecă în tot decursul drumului până la Mitropolie, cu marșurile cercetașilor și ariile muzicii dela Brateiu.

Liturghie arhterească, slujită de episcopul Clujului, care și rostește după evanghelie, un vibrant cuvânt ocazional. Răspunsurile la sf. liturghie le dă *corul catedralei*. Sfârșită sf. slujbă, se încep defilările: lung și fermecător de variat cortegiu de 20 școli secundare de tineri, 7 școli de fete, seria școlilor mai înalte încheindu-o clericii Seminarului »Sf. Treimi«. Acestora le urmează 9 sate; și când și acestea se execută cu o demnitate impunătoare, toată lumea, domni și doamne, tineri și bătrâni se îndreaptă spre *Câmpul Libertății*, s'audă și să vadă lucruri înălțătoare de suflet.

Sus, la tribună, cel dintâi care iea cuvântul e păr. *Dr. Vasile Aftenie*, prof. de teologie (Vezi discursul în »Foița« noastră de azi). Vorbește apoi d. *I. Valaori*, secretar general în ministerul instrucțiunii, ca să urmeze la cuvânt: dd. *Ilie Marie* în numele studenților dela Academia Comercială din Cluj; *Iosif Ianoș*, în numele Ligii antirevizioniste studențești, și *C. Sasu*, în numele »Astru«-lui bucureștean. Seria o încheie clericul *I. Tâlnariu* cu recitarea unui fragment din discursul lui S. Bărnăuțiu. După aceasta se trece la *cimitirul parohial*, unde vorbește d. *I. Megieșan*, prof. la Școala Normală de băeți. — Cuvântări calde, entusiaste, toate; plecate dela inimă și intrând la inimă. Regretăm

că spațiul nu ne îngăduie să le reproducem toate.

Bilanț Impresionant

Masă mare la Mitropolie. Cu toasturi vocatoare de momente emoționante din trecutul neamului nostru. *Preasf. Iuliu* trece pe dinaintea ochilor sufletești a mesenilor iconoclasti tribunilor dela marea adunare de 3/15 Maiu 1848 accentuând biruința dreptății divine în luptele noastre naționale; iar d. ministru *Lapedatu* folosește clipita petrecerii sale în Blaj, »în orașul marilor și glorioaselor tradițiuni de viață sericească, culturală și politică; în Blajul scuturător oricărei conștiințe și inimi românești«, cum d. DSA, zic, folosește această clipită pentru ca să prindă, într'o ochire de istoric consumat, impresionantul bilanț de credință și devotament, suferințe și jertfe pe altarul neamului în răstimpuri relative scurt, de 70 ani, dela 1848 până la 1918, când se ajunge dela exodul robiei milenare limanul mântuirii naționale.

Inainte de despărțire

După masă jocuri gimnastice și dansuri naționale pe Câmpul Libertății. Fac impresii excelente elevii din clasele inferioare ale liceului militar din Târgu-Mureș cu exercițiile de viteză și de-o exactitate și drăgălășenie fascinante. Drept că liceul militar și câștigă cupa »D. Urs de Margina« pentru disciplină. — Alte premii, împărțite de d. ministru Lapedatu, Preasf. Iuliu și d. I. Valaori: Premiul întâiu — steagul Blajului, — revine Blajului. Acesta însă renunță în favorul liceului »Radu Negru« din Făgăraș. Premiul II (cupa de argint) îl câștigă liceul »Titu Maiorescu« din Aiud. Liceul »Andrei Șaguna« din Brașov renunță la premiul III în favorul liceului »Gh. Lazar« din Sibiu. Se dau apoi și câteva premii individuale și asta serbările din acest an se încheie.

Comitetul aranjator, în frunte cu păr. *Mator*, dir. Școlii Comerciale de băeți, poartă mulțumiri: s'a achitat cu cinste de grea sarcină ce a luat asupra-și. Merită toată laudă cum numai de laudă sunt vrednice și școlile de fete: cea normală, liceul și cea de menaj. *Expozițiile* lor de produse culinare și artă textilă

□ □ Foița „Unirii“ □ □

Ziua libertății

cuvânt festiv roșit la serbările de 3/15 Maiu de prof. Dr Vasile Aftenie

Ziua de azi 3/15 Maiu este o dată însemnată cu litere de aur în istoria poporului de pe plaiurile Ardealului. Este o dată adânc gravată în sufletul tuturor românilor.

Pământul pe care stăm este sfânt, pentru că sfântă a fost cauza deslegată aici înainte cu 86 ani.

Instituțiile de alături sunt farurile de lumină și focarele de cultură ale neamului nostru, după cum bine a glăsuț Eliade Rădulescu: „De aici a răsărit soarele Românilor“.

În fața acestor trei elemente istorice trebuie să ne descoperim capetele și să ne închinăm cu smerenie.

Dacă ne-am transpune înainte de asta cu 86 de ani și am arunca o privire peste marea de capete a celor 40.000 de români, sufletele noastre ar fi stăpânite de sentimentele înaintașilor noștri și inimile noastre ar bate la fel cu ale lor. Și cu toate aceste ce mare deosebire între adunarea noastră de azi și a lor. Ei s'au fost adunat ca plugurile neamului, în sudoarea feței lor, să le înfigă adânc în ogorul poporului nostru și brazdă cu brazdă, să scoată la iveală drepturile îngropate de veacuri; noi

în schimb ne-am adunat la horă, să bem și să ne veselim, pe urma secerișului și culesului bogat datorit lor. Lacrimile ce se scurgeau din ochii lor erau și de durere și de bucurie pentru trecutul dureros și viitorul ce se întrezărea; ale noastre sunt numai de bucurie. Inimile lor băteau în urma cloșotului de revoltă pentru nedreptățile ce li-se făceau pas de pas; ale noastre ce ale fraților scăpați din prisoare și reveniți la vatra părintească.

Multe și mari au fost durerile și suferințele acestui neam!

Pământul românesc era asemenea unei grădini în care plantele nobile — puii de Români — nu se puteau ridica din cauza mărăcinilor (streinii) ce sugrumau și înădușau orce trezire la viață. Dar daseții vestiți și grădinarii iscusiți ai neamului din preajma lui 48 au plivit-o, inoculând vlăstar de vlăstar, încât dintr'o clipită s'a făcut o falnică pădure de stejari gata să înfrunte și cele mai vijelioase furtuni. Adierile vântului de libertate, egalitate și frățietate, pornit din apus și preschimbat în furtună, a suflat și peste noi. Semintele gorunilor din 3/15 Maiu 48 au fost duse în toate colțurile locuite de români. Iar râului cutropitor ce ne inunda pământul roditor, anul 48 i-a misșorat puterea, ca după șapte decenii în 1918 să i-se schimbe alvia cu totul.

Luceferii neamului fără deosebire de confesiune căci nația română una este și nedespărțită, simțind pulsul vremii n'au mai stat pe

gânduri. „Acum ori miciodată croiește-ți și soarte“. „Murim mai bine în luptă cu gloadeplină decât să fim solavi iarăși în veștă nost pământ“. „Goarneau sună gloatele s'adun Căpeteniile din Ierusalimul Românilor în frunte cu Timotei Cipariu

„...a răspândit cu mult curaj
În toate unghiurile țării
Lumina sfântă dela Blaj“.

(D. Scurtu)

Clericul Todoran în conferința profesorilor din 25 Martie 1848, fiind vorba de cauza română, izbucnește ca o bombă: „Să nu mai pretindem ci să luăm ce e al nostru“. Și s'a pus tinerimea română dela școlile din Blaj în serviciul cauzei române, răspundind prin toate părțile proclamația lui Păcurari și făcând propagandă, ca niște adevărați apolozi-teologi studenți“. (Teodor V. Păcurari, Cartea de aur, ed. II, vol. I, pg. 254.)

Dela Sibiu răsună goarna lui Bărnăuțiu: „Să vă adunați în jurul principiului naționalității aici să stați, de aci să porniți“.

Tinerimea din Oșorheiu stă gata în lalalt colț numai să implante coasa în burțile impletecite în jurul sufletului românesc.

Se pregătește adunarea din Duminecă Tomii 1848 pe care eu drept cuvânt am putut să văd numai utrenia zilei de 3/15 Maiu.

Cei dela Dumineca Tomii întorși acasă vestese celorlalți despre aurora neamului

admirate de toată lumea. Cuvinte ce sunt a se spune și despre expoziția de desemn și pictură a băeților. — Seara *concert festiv*, cu program bogat și variat, executat cu artă desăvârșită, atât de elevi și eleve cât și de teologi, sub conducerea profesorilor Cherebețiu, Cenariu și dș Bura.

Păstorul cel mare în mijlocul turmel. Am numit pe *Preasf. Iuliu al Clujului*, care în ziua de 6 Mai c., folosindu-se și de timpul prilejnic unei vechi și sfinte porniri a Preasf. Sale — aceea de a face vizite prin parohii, — în dimineața zilei menționate s'a îndreptat, cu suita, în spre *Sardul Clujului*,

I-s'a făcut o primire strălucită, grație însuflețirii localnicilor și stăruințelor aglului primpretor și devotat creștin, d. Dr. Traian Denghel. La intrarea în comună: poartă de triumf și popor din loc și din jur (Nădășelu și Gârbou; aceștia cu fanfara), în haine de sărbătoare și cu lumină în ochi și suflete. Il bineventează primpretorul, după care pleacă la biserică în car tras de 18 boi. — În ușa bisericii sobor de preoți în odăjdii sfinte, în frunte cu protopopul Cl. Pandrea din Cojocna și pâr. Iuliu Dancu, din loc. Liturghie solemnă, cu răspunsuri date de pâr. Silviu Popa, prof. de cant la teologia din Cluj. Predică arhierul despre femeia samarineană. Cu avânt și căldură, ca totdeauna. După slujbă vizite prin parohie; apoi recepții la casa parohială și masa comună.

La ora trei d. m. plecarea spre *Sânpaul*. Poartă de triumf și aici; popor din loc și din Sumurducu și Mihăești; bineventare (rostită de d. notar comunal) și vecernie în liber, bisericuța veche și strîmtă neîncăpând atâta lume. Vorbește și aici neobositul ierarh, reliefând frumseța și vrednicia țării în credință. Apoi iarăși vizite prin parohie. După care s'a servit masa în casa ospitală a pâr. local Felderian. — Seara Preasf. Iuliu cu suita (pâr. Dr. Velican, Dr. Lemenyi și S. Popa cu doi clerici) s'au reîntors în orașul de reședință.

Cețiți și răspândiți: „UNIREA“

mănesc îndemnându-i să meargă la marea adunare.

Deși ziua de 3/15 Maiu cădea Lunis, mulțimile începeau să curgă încă de Vinerea. Plecând în pâlcuri de pe la casele lor sărăcicioase, se îngroșau până să intre în Blaj, de credeai că sunt niște lavine de zăpadă, ce se rostogolea înecetșor din vârf de munte, ca să coboare pân, la vale, luând proporții tot mai mari. Și aceste lavine — cetele de Români verde ca stejarul — s'au îngrămădit pe câmpia dela imbinarea Târnavelor, transformându-se în muntele de gheață ce rezistă la lingușirile sforarilor neamului nostru, oricât de călduroase ar fi ele.

Sâmbătă sosește Episcopul Șaguna cu învâțații români dela Sibiu. O delegație de blăjeni, în numele Episcopului Lemenyi îl intimpina la Mânărade, anunțându-l că pe tot timpul petrecerii sale la Blaj va fi oaspele marelui Arhieru.

În seara aceleiaș zile nimerește Iancu și Buteanu cu Moții și Moldovanu cu mulțimile de pe Câmpie. Se înfățișează delegații Românilor din Banat și mulți din Principatele-române. Un singur gând, o singură preocupare avea toată suflarea românească: libertate deplină pe toate terenle.

Cetele de Români își adresau salutul atât de creștinesc și românesc: „Hristos a înviat, libertatea a înviat“. Și primeau ea răspuns afirmarea categorică: „Adevărat, a înviat“.

Un erudit francez despre noi

Venind dela Congresul internațional al științelor istorice ținut la Varșovia în vara anului 1933, Părintele canonic *Auguste Leman*, doctor în teologie și litere, profesor de istorie la Universitatea catolică din Lille (Nordul Franței), după ce vizită Bucovina, Moldova și Muntenia, staționă în mai multe localități din Transilvania (Sibiu, Orăștie, Sarmisegethusa, Alba-Iulia, Blaj, Cluj, Oradea, Balc, Beiuș, Brad). În „Les Amitiés Catholiques Françaises“ din 15 Martie a. c., sub titlul „Amintiri din România“, între altele scrie:

„Alba Iulia a fost scaunul mitropolișilor arhiepiscopi cari, la sfârșitul secolului al 17-lea, au fost făuritorii principali ai Unirii cu Roma; ea era și scaunul episcopului catolic latin, în timp ce episcopul român unit, numit titular de Făgăraș, urma să rezideze la Blaj. Episcopul român unit este dela 1853, arhiepiscop-mitropolit și locuște tot în orașul acesta din urmă. Centru religios din cele mai de seamă, Blajul a fost unul din cele mai active focare ale renașterii române. Locuitorii săi sunt mândri că arată străinilor piatra Libertății ridicată în mijlocul unei imense câmpii, unde, la 15¹⁾ Mai 1848, mai bine de 40.000 de patrioți se adunară pentru a proclama existența naționalității române și să-i revendice autonomia.

„Opera de educație națională începută de lung timp de „filologul dela Blaj“ se continuă mai mult decât altă dată în școli de învățământ primar și secundar, în școli normale, creații ale mitropoliei, toate foarte înfloritoare. Un dar de 15²⁾ milioane de lei al papei Pius XI a permis să se construiască, în cele mai bune condiții, o splendidă școală normală, încredințată conducerii luminate a călugărițelor române unite.

„Un vechiu amic al Franței, Mgr. Bălan, binevoește a ne face onorurile. Părinții Asoptioniști, în fruntea cărora e P. Léandre³⁾, un

¹⁾ La 3 Mai stil vechiu, 15 Mai stil nou.

²⁾ Dania Sfântului Părinte a fost mai redusă.

³⁾ Nu P. Léandre, ci P. Evrard este provincialul Asoptioniștilor noștri.

călugăr de înaltă experiență și de remarcabilă autoritate, aduc cel mai prețios concurs la opera națională română. În timpul unei recepții intime, organizată de veneratul lor superior, pentru a ne pune în legătură cu mai multe personalități din oraș și cu profesorii dela liceu, noi am constatat, cum a contribuit efectiv inteligența lor activitate la strângerea tot mai mult a strânselor legături ce unesc Franța și România“.

Pr. I. Georgescu

Tesaur spiritual. Zilele trecute s'au prezentat la Sf. Părinte două slugi ale Domnului: *P. Iacob Zeij S. I.* și *Pâr. Ioan Waterkeyn*; cel dintâiu reprezentând Asociația „Apostolatul Rugăciunii“, cel de al doilea societatea „Sedes Apostolica“, întemeiate în Anglia, la 1926.

Scopul înfățișării lor la Capul Creștinătății a fost: depunerea omagiilor filiale și oferirea cadoului drag și scump, făcut Sfântului Părinte, de membrii celor două tovărășii cucernice, cu ramificații în toată lumea. Binevoise adecă Vicarul Domnului acuma-i anul să binecuvinte gândul de a lega de suflet tuturor membrilor acestor tovărășii să folosească bine Anul Sfânt participând, după puteri, cât mai des la sf. Jertfă liturgică și peste săptămână, în zile de rând. Roadele acestei binecuvântări părințești au întrecut orice așteptare. Albumul Ilustrat, predat Sf. Părinte de cei doi slujitori ai altarului și conținând, pe 50 pagini mari, date statistice, referitor la filii țării ce au participat la această Cruce sfântă, arată că în trecutul An Sfânt s'au ascultat, în zile de lucru, la intenția Supremului Pontif, 47.888.374 sf. liturghii; s'au slujit 97.274 liturghii cu stipendiu solvit în întregime de câte un particular, și alte 300.241 de sf. liturghii cu stipendiu din obolul mai multora împreună. — Este excepțional de mișcătoare pilda celor din *Mexico* cu 1.199.309 sf. liturghii ascultate la intenția Sf. Părinte dela Roma.

Păstorul cel mare, după ce a răsfoit, cu mângălere și bucurie ușor de înțeles, acest album cum nu sunt altele, a adresat cuvinte de îmbărbătare organizatorilor acestei mișcări

Mintea omului nu află cuvinte și gura parecă nu poate spune bucuria de pe fețele celor 40.000. Deși ranele durerilor nu erau închise, cu toate aceste erau veseli pentru vindecarea ce avea să urmeze în urma cutozității bravilor chirurși ai neamului.

Ziua frumoasă și senină, căci așa ne-o descrie cronicarul, câmpul înflorit și livezile inverzite, erau parecă icoana aspirațiilor românești.

Nu era putere omenească pe lume, care să fi putut opri valul de entuziasm pentru aspirațiile mulțimei.

Binecuvântarea Celui de sus invocată în Catedrală, cuvântarea lui Bărnăușiu și a celorlalți oratori au alimentat în așa măsură focul sufletului românesc încât ai fi putut aprinde cu el lumea întreagă. Cătușile neamului s'au rupt, iar lanțurile au fost aruncate la pământ cu multă îndrăzneală și curaj în văzul și auzul tuturor. Iar dia piepturile, ca de leu, se auzea un singur glas: „*Vivat nașia românească, vivat libertatea, trăiască libera naștune română*“.

O tăcere de mormânt se coboară în mijlocul adunării în momentul depunerii jurământului. O, neam nobil românesc cum ai știut tu să fi gata oricând! Cu o mână pe inimă, cu alta ridicată și cu ochii îndreptați spre „Dumnezeul neamurilor“ au rostit faimosul jurământ: „...Voiu susține totdeauna naștunea noastră română... nu voiu lucra niciodată în

contra drepturilor și a intereselor ei... ci voiu ținea și voi apăra legea și limba noastră română, precum și libertatea, egalitatea și frățietatea. Așa să-mi ajute Dumnezeu și să-mi dea mântuire sufletului meu. Amin“.

Apoi în cântările de „Slavă întru cele de sus lui Dumnezeu...“ se fecheie măreța adunare, întorcându-se fieștecare la veștele lor mândri de înfăptuirea unei izbânzi ca cea de pe Câmpul Libertății.

Iubită timerime!

Învățăturile ce se pot desprinde din sărbătoarea zilei de azi sunt multe.

3/15 Maiu este farul neamului, Câmpia Libertății, portul mării acestei țări. Voi, bărcile și vaporasele, ați revenit în port ca refăcuți și încărcăți cu merindea idealului românesc să porniți în largul neamului cu noi puteri și cu sufletele mai oțelite.

Parecă niciodată dela unirea tuturor Românilor nu s'a simțit o lipsă mai arzătoare de reînprospetarea gândurilor și sentimentelor înaintașilor noștri, ca acum. Azi când asupra torii de ieri se visează din nou pe aceste plaiuri și parecă se trezesc cu regret dintr'o amorțeală văzându-se dincolo de granițele țării, se reînnoim cu toții jurământul mucenicilor din 3/15 Maiu 48. Dacă atunci poporul nostru obidit și batjocorit neavând drepturi la viață și le-a câștigat prin tenacitatea lui hotărâtă, s'ar afla oare acum Român care ba-rem să se îndoiască de posibilitatea păstrării

și i-a îndemnat să continue pe calea apucată. Totodată a insistat asupra datorinței obștești de a asculta, îndeosebi în Dumineci și sărbători, sf. liturghie. După care a împărțit, binecuvântarea sa apostolică celor doi reprezentanți prezenți, și tuturor membrilor din organizațiile în fruntea cărora stau dânsii.

Știri mărunte

Calea Romel. Ziarele *Reichspost* din Viena și *Kirchenblatt* din Berlin, și după ele altele din toată lumea, aduc știrea că prof. univ. *Dr. Karl Thieme*, dimpreună cu 600 de pastori protestanți, s'au hotărât să treacă la catolicism. Hotărârea aceasta, cu motivarea ei, e cuprinsă într'o scrisoare adresată Sf. Părinte, și dată deja și publicității. Din aceasta scrisoare reiese că teologul de renume ce a vestit și apărât, dela catedrala universității din Lipsca, crezul lutheran vreme de patruzeci de ani, și ceilalți 600 semnatori ai ei nu mai văd în biserica lor, mai nou hitlerizată, forul în care ar grăi Spiritul Sfânt, ci o biată expozitură necreștină a național-socialismului. — Roma încă nu și-a spus cuvântul în cauză.

Biblia, document istoric. Pentru cei cari ar mai fi avut îndoeli în această privință, a fost binevenită o conferință de deunăzi a re-mitului arheolog *Charles Marston* din Londra. Numitul savant englez a declarat, în temei de constatări rigurose științifice, că exactitatea spuselor istorice a Sf. Scripturi e mai presus de orice îndoială. Așa, între altele, s'a găsit de curând în Mesopotamia un număr însemnat de table de teracotă cu inscripții cuneiforme cari confirmă intru totul afirmații biblice referitor la fapte de acum 4—6 mii de ani. În vremea războiului s'au dovedit de absolut exacte și indicațiile biblice privitor la geografia Palestinei. Ultimele desgropări dela Rash-Shamura au verificat peremptoriu cronologia Sf. Scripturi nu numai până la 1400 înainte de Hristos, ci și anterior acestei date.

Ior? Dacă înainte împraștiați pretutindeni sub obida diferitelor stăpâniri și lipsiți de mijloacele de cari dispunem astăzi, ne-am înfăptuit visul de veci "copil al suferinței, de jalea cui ne-au răposat și moșii și părinții", s'ar putea să ne lăsam acum știrbiți de cineva în patrimoniul sacru al neamului? Nu. Niciodată. Lăncerii din 48 și gloatele adunate altădată pe această câmpie ar scormoni pământul și ieșiți la suprafață, ne-ar îngropa pe noi de vii, socotindu-ne nevrednici de darurile hărăzite cu al căror dor au trebuit să închidă ei ochii pe veci.

Iatorși acasă transmiteți tuturora din acumulatorul energiei voastre românești încercat din nou aici la Piatra Libertății dela Blaj prin comemorarea măreței zile de 3/15 Maiu.

Dar ca gândurile noastre și aspirațiile acestui neam să se realizeze aievea și în viitor, nu uitați pe „Dumnezeul neamurilor“ dela care au așteptat și au primit înaintașii noștri, în primul loc, ajutorul de lipsă. La El ne este nădejdea.

„Lăudați-l, că e mare

Dumnezeu

Ce-a păzit cu mână tare

Pe Români, poporul său.

El ne-a fost din veci Părinte

Și Stăpân.

Nici de astăzi înainte

No să uite pe Român“.

Apostolatul ispășirii. Când alții dorm, sau își petrec în fărădelegi și orgii, sute și mii stăruie în rugi fierbinți în fața altarului. Asta mai ales în metropole, unde abundă păcatul. Așa în *Berlin* în biserica Sf. Inimi din str. Petersburg. Apoi: în *Paris*, tot într'o biserică a Sf. Inimi, pe Montmatre. Mișcarea aci au început-o în 1912 patru studenți. Azi numărul adoratorilor nocturni este enorm. — Insemnările Societății de Adorație nocturnă din *New-York* arată nu mai puțin de 18.319 ore atare adorație anul trecut. — La *Roma* nu se mai notează cu ora. Membrii Societății, când le vine rândul, petrec și jumătăți întregi de noapte în sfântă închinare, în fața lui Isus Euharisticul.

Săptămâna cărții. A fost o idee fericită aceea de a da prilej iubitorilor de carte să se poată provedea cu hrană de această natură barem odată la an, vreme de o săptămână cu preț redus. Anul în curs acest răstimp e cel al săptămânii acesteia, din 12 — 20 Maiu c., când aproape toate casele de editură română din țară și-au dat produsele cu 20% scădere de preț. — E vorba că acest favor să se prelungească. Să nu piardă deci nimeni prilejul de a-și înzestra arsenalul armelor intelectuale și morale cel puțin cu 2 — 3 opere de valoare probată.

Locale. Dumineca viitoare, de praznicu Pogoririi Spiritului Sfânt, va predica în catedrală pâr. *Dr. Augustin Tatar*, canonic mitropolitan și rector al Academiei Teologice, iar Luni, a doua zi de Rusalii va predica rev. *Dr. Augustin Popa*, prof. de teologie.

— Ca în toți anii, *Zina Eroilor* s'a prăznuit și de astădată cu fast și pietate. După slujba din catedrală autoritățile bisericești și civile, elevii și elevele tuturor școalelor noastre, și un public numeros, s'au îndreptat în procesiune spre cimitirul comunal unde s'a slujit Prohodul pentru cei căzuți pe câmpul de onoare. Cuvântări ocazionale au ținut: pâr. *Vasile Moldovan*, parohul local, și d. *Traian Drăgulescu*, maior, dela legiunea de jandarmi din loc.

— De sărbătoarea Înălțării Domnului, după slujba dela morminte, s'a făcut și încheierea solemnă a Școalei *Țărănești* organizată de despărțământul Blaj al *Astrei*. În prezența unui public select și, firește, fiind de față și cei 23 de cursiști, d. *Alexandru Lupean-Melin* președ. desp. lămurăște rosturile acestei școli și aduce mulțumite tuturor binefăcătorilor și (îndeosebi Camerei de agricultură și băncii »Patria«, apoi profesorilor ce au ținut cursuri gratuit), după care a urmat raportul d. Dr. Cor. Suci, secret. desp., despre mersul școalei în cele 3 săptămâni de lecții practice și teoretice. Serbarea s'a încheiat cu premiarea cursiștilor, marșul »Pe-al nostru steag« cântat de ei și rugăciunea de despărțire.

Când se lucrează cu plan și în-sufletire... se ajung rezultate nevisate. Dovada au făcut-o studenții catolici din Cleveland-ul Statelor Unite. Și anume cei grupați în »Cruciada Presei Catolice«. Aceștia și-au pus în gând să câștige abonați pentru »Catholic Universe Bulletin«, care nu stătea prea bine. După două săptămâni de colportaj inimos și îndrăzneț s'au câștigat: 19,739 abonamente noi. — Comentariile facă-le alții.

Trăzneală ziaristică. Nu i-se poate zice altfel gândului cătorva purtători ai condeiului cari s'au apucat să scoată o gazetă cum n'a mai fost și n'a mai fi alta. Iasă în *New-York*. E scrisă pentru emigranți. Titlu de preferință: la colaborare: să-ți așterni pe hârtie gândurile, cât mai scurt și mai sec. Redacția acestei gazete nu admite mai mult de nouă sute de cuvinte, tipărite pe placate mari și așiate în birourile tuturor redactorilor. Gazeta s'a îngrijit și de cursuri speciale și gratuite pe scama e-

migranților interesați să cunoască vocabularul acesta redus.

Țară evraiască în Africa? N'a fost nici nu este, dar e vorba să se facă. Gândul acesta năstrușnic i-a venit, — după informațiile lui *Daily Herald*, — Delegației Internaționale încredințate cu plasarea evreilor emigranți. Afirmative s'au purtat tratative serioase pe această chestie între numita delegație și Guvernul portughez. Și s'a ajuns, — zice-se, — chiar și la rezultate pozitive: mai multe milioane de evrei vor fi, nu peste mult, colonizați în *Angola*, o colonie din Africa nord-vestică, aflătoare sub suveranitate portugheză. — Când vor pleca însă spre noul Canaan cei luați în combinație, rămâne să se vadă.

Prima astronomă a lumii. Nu amatoare de astronomie, cum au mai fost ele, ci savantă de reputație consacrată în această știință. E Miss *Ethel Bellamy*, care lucrează de 30 de ani în observatorul universității din Oxford, cu o pricepere și stăruință deadreptul extraordinară. Bolta cerească fiind adecă împărțită spre studiere între 18 observatorii astronomice de pe glob, dânsa a studiat partea designată universității oxfordiene. Rezultatul muncii sale conștientioase: fixarea poziției pe boltă alor aproximativ un milion de stele. De observațiile sale s'a folosit și observatorul Vaticanului, și Sfântul Părinte nu-i mult de când a distins-o cu medalie de argint.

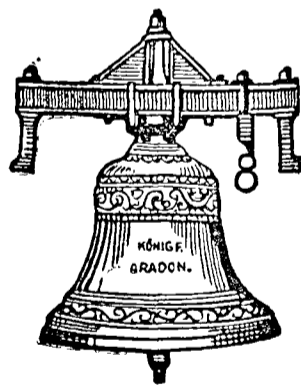
Intrunire colegială. Absolvenții institutului pedagogic din Blaj, promoția 1904, sunt invitați și pe aceasta cale, la *intrunirea colegială de 30 ani*, pe ziua de 7 Iulie c. orele 10 a. m. în Blaj, sala festivă a noului local. Adeziunile rog să-mi fie comunicate până la 20 Iunie c. Cluj, la 14 Maiu 1934. — Din încredințare, *Andrei Pora*, Inspector școlar — Cluj.

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10-21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiate

Rechizite și scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, executate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă